

ΣΤΗ ΦΡΟΣΥΝΗ

τῆ νύκτωφ κόρη τοῦ Ψυχάρη

Και τότες πλάσμα ἐπιτάχαρο,
ἐμνοστα (1) ἀφιμένο
στὰ φτερούγια τῆς ζωῆς
λογιῆς ὄρατο
κι ἀπαλό, σὰ χνούδι
σὲ φτερούγια ἴσο πεταλούδι,
και τότες
μὲ τις πρώτες
τις λαχτάρες ὁ γονιός σου
ὁ νιός Ὀρφῆας
πού μὲ τὴ λύρα
στὴ χεῖρα
ἦρθε νὰ μαλάξει
δ,τι σ' ἐμάς είχαν πετρώσει
τόσοι
βάρβαροι χρόνοι
—ὦ πόνοι!—
εἶδε νὰ μπροβάλλεις
ἄλλη οὐ αἰσθητὴ
παρόσταση τῶν τρανῶν πόθων.

Και τώρα, Ρωμιοπούλα ἀγνή,
πού μέσ' στίς φλέβες σιν τις φιλιτισίνας
φαγγρίζει—ὦ ἐννοιαί—
τοῦ φιλοσόφου ὁ νιχώρας,
και τώρα σου ὁ γονιός,
ὁ νιός Περσέας,
πῶχει πετρώσει
μὲ τὴ Γνώση,
τὴ μέδουσα τὴν ἀγρία και πανώρια,
χώρια τὸ Τέρας,
τῆς Ἀντρομέδας τὸν ὄχτρο τῆς νεωτέρας
εἶδε νὰ θάλλεις
πάλα οὐ χροσὴ
κοντὰ στ' ὄρατο τὸ παλλικέρη,
πού μὲ τὴ χάρη τὴ μεγάλη
τοῦ Παπποῦ σου θὰ τὸ περιβάλλεις,
νύφη ὄρατα
σὴν τὴν Ἰδέα.

Θεριστής. 1906 Μ. Φιλάντας

(1) Ἐμνοστος—Ἐμνοστος (πρὸλ. ἐλαύνω λέμνω, χαῖ-
νος—ἀχαμένος, εὐνοῦχος—μνοῦχος κοίτ' ἀρχαῖα Δαυνο-
τωχίται—Δαμνωτωχίται) λέξη βυζαντινῆ;=νόστιμος, ἁμορ-
φος κ.τ.τ.

ΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗ

Κύριε καθηγητῆ τῶν Ἑλλ. γραμμάτων κτλ.
Στὴν Ἀθήνα.

Στείλοντάς σου ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ γράμμα ἐξ αἰ-
τίας τις ἀνοησίες πού ἔγραψες στὴν Ἀττικὴ Τριδα
(1906 ἀρ. 11) σοῦ θυμίζω τὸ Πινδαρικό «Ἀκέρδεια
ἀλύγχε θαμενὰ κακαγύρους», και σοῦ κάνω τὴν πα-
ρατήρηση, πῶς δὲν ταιριαζει σ' ἐνα καθηγητῆ, νὰ
γράφη «ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶντταν ἔλθη» γιὰ
μιὰ τάξη λογίων Ρωμιῶν, τοῦ δὲν χαράζουμε ἀκυ-
κλοδόρους χειμάρρους ἐπυχιόντας δυσώδη ἔλιν και
βυάκια παρασύροντα θνησιμαῖα ζῶα (τί εἶναι τοῦτα);
και ἐκχέοντα ταῦτα εἰς τὴν δεξιαμένην τῆς γλώσσης
τῆς περιέχουσας ὕδατα διαυγῆ ὡς τὰ τῆς Καστα-
λιάς» οὔτε ἀφαιροῦνε ἀπὸ τοῦ Ἑλλ. λαοῦ τὸ ὄρ-
γανον τῆς ἀνάπτυξως» οὔτε «καταρρέπτουσι μνη-
μεῖον ὄπερ ἢ νεωτέρα Ἑλλάς ἐπὶ ἕνα αἰῶνα ἀνήγει-
ρε» οὔτε «Ἐργάζονται ὅπως δολίως διαρρήξωσι τοὺς
ἀδαμαντίνους δεσμούς τῆς Ἐθνικῆς γλώσσης, δι' ἧς
συνδέονται τὰ ἀπειροπληθῆ τοῦ μεγάλου Ἑλλ. γί-
νουος μέλη», γιὰτί οὔτε φορμῖα φαίνονται στὴ στέ-
ρα τῆς γλώσσης ἐξόν ἀπὸ 'κεῖνα πού τῆς ρίχνετε ἐ-
σεῖς σάν τοὺς ἐπίπικους τοῦ Βελθῆ, οὔ ε ἀφαιροῦνε
τὸ ὄργανον τῆς ἀνάπτυξως τοῦ Ἑλλ. λαοῦ, γιὰτί ἐν
εἶναι τόντις ὄργανον τῆς ἀνάπτυξως του κι' ὄχι τῆς
στρέβλωσῆς του, κανένας δὲν ἀφίνει νὰ τοῦ τὸ πά-
ρουνε, οὔτε ρίχνεται μνημεῖο ἕκατὸ χρόνω, ἐξόν ἐν
εἶναι θεμελιωμένο ἀπάνου στὴν ἀμμο, οὔτε σπάζουμε
ἐφκολα και κλέφτικα («δολίως»), δεσμὰ διαμαντίνια
τῆς γλώσσης, πού συνδέει τὰ μέλη τοῦ ἔθνους.
ἐξόν ἐν εἶναι ψιφτικὰ διαμάντια. Δὲν ταιριαζει, λέω
νὰ γράψης τέτλια ἀρρητ' ἀθέμιτα γιὰ ἀθρώπους πού
πονοῦνε τὴν πατρίδα τους, και γλέποντας τὴν στρα-
τῆ και κουτῆ μὲ τὴν καθρέβουσα προσπαθοῦνε νὰ
βανουνε στὸν τόπο τῆς τῆς μητρικῆς και ζωντανῆς γλώσ-
σα πού ἔχει μελλιούνια ἀληθινὰ διαμάντια, πού ἐξῆ-
σε χιλιάδες χρόνια, κ' ἔβγαλε Κορνάρους και Βελε-
στελνῆ και Σολωμὸ κι' ἔκαμε τὰ λιοντάρια τοῦ Σου-
λι τοῦ τῆς Ρουμέλης τοῦ Μωριά, τῶν νησιῶν και ὄλου
τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐνῶ ἡ καθρέβουσα...θοῦ κύριε φυ-
λακὴν τῷ στόματί μου.

Μὴ φοβάστε λοιπόν, κ. καθηγητῆ και Σα, ἀπὸ
τοὺς χυδαίσις. Ἦσῆς οἱ ἐβγενίδες. ἐν ἦστε τόντις
ἐβγενίδες μὴ προσκαλνῆτε τὴν πολιτεία ἀνὰ λαβῆ τῆ
δέουσα πρόνοια, και μὴ κεντᾶτε τὸ λαὸ μὲ τρόπο σὲ

ἐξεγέρση, γιὰτί πολλές φορές τὴν παθαίνουμε πρώτοι.
οἱ ὑποκινητάδες (προβοκάτορες καθὼς τοὺς λένε στὴ
Ρουσία, πού δὲν πῆγανε λίγοι ἀπὸ καὶ πού ἤρθανε).
Ἄν ἡ Ἐθνικὴ γλώσσα εἶναι σάν πού τὴ λέτε—σκε-
δὸν διεθνῆς, κι ἄς μὴ τὴν ξέρη καλά· καλά ὁ λαὸς
πού τὴν ἔχει—πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσι αὐτῆς.
Και γυρίβοντας ἀνὰ ἐπιβάλη ἡ πολιτεία τὴν σπι-
βαρὰν τῆς χεῖρα» σκέψου ἂ σφίρει ἀπὸ σὲ εἶνα
και τὴ Σα σου, γιὰτί ἐν τῶντις ζυπνήση ἀπὸ τὸν
ἔπνο πού κωμάται ναρκωμένη ἀπὸ τὸ μαντραγῶρα
πού τὴν ποτίζεται ἢ τὴν ταΐζεται, τὸ χέρι πού θὰ ση-
κώση θὰ πειρᾶ ἀπάνου σὲ σὰς πού θὰ βρῆ μέσα στὸ
σπίτι τῆς, στρωμένους στὸ τραπέζι τοῦ κεντρικοῦ
ταμείου, και θὰ πλερωθῆ τότες ἡ ἐφκὴ ἐνός δικαῦ
μας πού ἔγραφε μιὰ φορὰ :

«Ἦθῆλα νᾶμουν Ἡρακλῆς, τὴν κόπρο τοῦ Αὐ-
λείου τῶν διδασκάλων θηλυκῶν κ. ἄρσενικῶν νὰ ρίξω
στὸν κάμπο τὸ Θεσσαλικὸ, τὴ γῆ νὰ καθάρσω τῆς
δύστηνης πατρίδας μας; ἐκ σμήνους τρισαθλίου».

Κ' ἐνα ἄλλο, δάσκαλέ μου, ἔχω νὰ σοῦ πῶ, πῶς
αὐτὸ εἶδος τῶν παραφρόνων, ὄπερ ὑπάρχει ἐν τῆ ψυ-
χατρικῆ τοῦ κ. Κατσαρά (δὲ μὰς κάνετε τὴ χάρη
νὰ μὰς ἀγοράσετε καμπόσους, μὲ τὸν παρὰ μας ἐν-
νοεῖται και μὲ τὴ προμήθειά σας ;), οἵτινες ἐπαγγίλ-
λονται τὴν ἰδρυσιν γλωσσικῶν ἰδιωματῶν εἶστε ἂ
κορυφαῖος και πρώτος, γιὰτί ἐσὺ κι' ἡ Σα σου γυρί-
βετε νὰ φορτώσετε στὴ βάρη τοῦ Ρωμιοῦ ἐνα φια-
στὸ γλωσσικὸ ἰδιώμα—τὴν καθρέβουσα—ρίχνοντας
στὰ σκουπίδια τὴ τιμημένη τὴ μητρικὴ μας, γιὰτί
εἶναι χυδαία !!! εἶστε ἀξιοὶ οἴκτου και διὰ
τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα ἠθλ. γιὰ τὸν Κου-
δουντ τῆς Πόλης.

Κοντὰ σ' ἀφτὰ τὰ σαλιαρίσματα κατὰφερεις ὁ-
μορφα ὁμορφα νὰ μὰς πῆς και κάτι ἀκόμα, πού σοῦ
φτάνει ἀπὸ μόνεχα γιὰ εἰσιτήριον στὸν Κουδουντ ἢ
τὸ Δρομοκαίτειο, πῶς δηλ. οἱ Γερμανοὶ φοιτηταὶ
οὐχὶ σπανίως μελετῶσι τοὺς Ἑλληνας συγγραφεῖς
κατὰ τὰς ἐκδόσεις σου». Ἀπὸ πολὺ πολὺ δὲν τὸ
πιστέω, κρίνοντας ἐξ ἰδίων τὰ ἀλλότρια, γιὰτί ἐγὼ
τουλάχιστο δὲν ξανάπιασα τὸν Ἰππόλυτο σου (τοῦ
Ἐβριπίδῃ) ἀφόντας πῆρα τὴν ἐγδοση τοῦ ἰδιοῦ ἀπὸ τὸ
Βερναρδάκη, ἀλλὰ κι' ἀλήθεια ἐν εἶναι, τί μ' ἀφτὸ;
Δὲ διαβαζουμε τὴν ἐγδοσή σου γιὰτί εἶναι γραμμέ-
νη στὴν καθρέβουσα, ἀλλὰ γιὰτί ἐλπίζουμε νὰ βροῦ-
νε τὴν ἐξήγηση τοῦ κειμένου.

Ἐγὼ μάλιστα σὲ βεβαιώνω πῶς ἐν εἶχανε οἱ ἐγ-
δοσῆς σου τὴν ἀξία πού ἔχουνε τοῦ Βερναρδάκη κι'

στρο, λοῦστρος, σκληρός.
Βρέχει! Τὸ ποτᾶμι τρέχει γορ γὰ γορ-
γὰ και γυρίζει τὸ μῦλο. Ἴδ καλοκαίρι
στράφτει και βροντᾶ, ὅτα βρέχει. Πρῶτα
βλέπουμε τὴν ἀστραπὴ και ὅστερα ἀκού-
με τὴ βροντῆ. Τὸ χειμῶνα οὔτε στράφτει
οὔτε βροντᾶ. Τότες τὸ νερὸ γίνεται πά-
γος σκληρός και κρύος. Ἦ γις στρώνεται
μὲ χιόνι ἂ σπρο και μαλακό.
Εἶναι ἂ σπρο σάν τυρί,
και τυρὶ δὲν εἶναι
ἔχει φύλλα σὰ δὲν τρι,
και δὲν τρι δὲν εἶναι.
Τί εἶναι;
Ρεπά νι.

ΣΥΦΩΝΑ Μ' ΑΛΛΑΓΜΕΝΟ ΗΧΟ

μπ—ἀμ πέ λι, ἀμ πε λᾶς, καμ πά να, ἐμ πο-
ρος, ἐμ πό ριο, ἀμ πά ρι, κουμ πά ρος, κουμ-
πά ρα, του λούμ πα, τούμ πα.

Τὸ ἀρ νὰ κι φω νὰ ζει μπε μπε μπε.—Ἦ
καμ πὰ να χτυ πᾶ.—Ὁ ἀμ πε λᾶς ἔχει ἀμ-
πέ λια.—Τὸ ἀμ πέ λι κά νει στα φύ λια.—
Ὁ ἐμ πο ρος κά νει ἐμ πό ριο.—Στὰ ἐμ πο-
ρι κά που λοῦ νε λο γιῶ λο γιῶ πρᾶ μα τα.
Ἄ γὰ λια ἂ γὰ λια φύ τευ ε
ὁ ἀμ πε λᾶς ἀμ πέ λι
κι' ἂ γὰ λια ἂ γὰ λια ἔ γι νε
ἡ ἂ γου ρί δα μέ λι.
Τράμ πα τραμ πα λί ζου μαι,
πέ φτω και τσα κί ζου μαι,
και χτυ πῶ τὴ μύ τη μου,
και μὲ κλαί ει ἡ νύ φη μου.
ντ—καν τὰ ρι, κον τὰ ρι, πέν τε, πεν τὰ-
ρι, πεν τὰ ρα, πε νην τὰ ρα, τρι ἀν τα, σα-
ράν τα, πε νην τα, καν τὴ λι, μαν τύ λι.
Μὲ τὸ κον τύ λι γρά φου με.—Μὲ τὸ μαν-
τύ λι σκου πίζου με τὴ μύ τη μας.—Δυὸ
πεν τὰ ρες κά νου νε μιὰ δε κά ρα.—Ἦ πε-
νην τ ρα κά νει πέν τε δε κά ρες.
Τὰ χω ρά ρια σκά φτουν ται και σπέρ-
νουν ται. Τὰ στά χια θε ρίζουν ται και ἀ λω-

νίζουν ται. Τὰ σι τὰ ρια ἀ λέ θουν ται και
κί σκι νίζουν ται. Τὰ ψω μιὰ ζυ μῶ νουν ται,
ψή νουν ται, τρώ γουν ται.
Μέ σα σ' ἔ να σεν του κά κι
εἶ ταν ἔ να πον τι κά κι'
ἂ νοι ξε τὸ σεν του κά κι,
ἔ φυ γε τὸ πον τι κά κι
σμ—σμί γω, σμί λη, πεί σμα, λη σμο νῶ,
κό σμος, σει σμῆς, σβύ νω, σβού ρα, σβάρ να,
ἂ σβέ στης, λι σγᾶ ρι.
Ἦ σμί λη εἶ ναι ἐρ γα λει ο τοῦ πε τρᾶ.
—Τὸ λι σγᾶ ρι και ἡ σβάρ να εἶ ναι ἐρ γα-
λει ο τοῦ γεωργῶ.—Ἦ σβού ρα εἶ ναι παι-
χνί δι τῶν παι διῶ.—Ὁ ἂ σβε στᾶς σβύ νει
τὸν ἂ σβέ στη με νε ρό.—Τὸ κα λὸ παι δι δὲν
κά νει πεί σμα τα.—Τὸ πεί σμα εἶ ναι κα κό.
—Τὸ πεί σμα κά νει πρὶ σμα.—Ὁ Θε ὁς ἔ χτι-
σε τὸν κό σμο.—Ὁ πῶς ὁ κό σμος κι' ὁ Κο-
σμάς.—Τὸ κα λὸ παι δι δὲ σμί γει με κα κά
παι διᾶ.
γγ—γκ—ἄ γ γε λος, φε γ γὰ ρι, φέ γ γω, ἐ γ-
γο νός, συ γ γε νῆς, ἄ γ κί στρι, στρο γ γυ λός,